

Děti Země – Klub za udržitelnou dopravu
Cejl 48/50, 602 00 Brno, mobil 603 574 289, dz.brno@ecn.cz, IČ 67010041

Ministerstvo dopravy
Odbor infrastruktury a ÚP
Nábř. L. Svobody 1222/12
110 15 Praha 1
posta@mdcr.cz

Zasláno e-mailem se zaručeným elektronickým podpisem

3. 12. 2015

Rozklad proti vydání stavebního povolení pro záměr „D1 Modernizace – úsek 11, EXIT 81 Koberovice – EXIT 90 Humpolec“ – k č.j.: 380/2015-910-IKP/12 ze dne 2. 11. 2015 (18 SO)

Ministerstvo dopravy (dále jen MD) veřejnou vyhláškou ze dne 2. 11. 2015, č.j.: 380/2015-910-IKP/12, která byla zveřejněna dne 3. 12. 2015, na základě žádosti ŘSD ČR ze dne 27. 2. 2015 oznámilo vydání stavebního povolení pro záměr „D1 Modernizace – úsek 11, EXIT 81 Koberovice – EXIT 90 Humpolec“.

Záměr představuje **změnu dokončené stavby** dálnice D1 v km 82,42-91,24, tj. **délky 8,820 km**, která obsahuje mj. 2 mosty, 2 PHS a vegetační úpravy. Stávající parametry D 26,5/120 se změní na D 28/120, takže dojde k rozšíření o 1,5 m, tzn. o 0,75 m na každou stranu. Stavební náklady jsou odhadnuty na 812 mil. Kč (bez DPH), přičemž modernizace má proběhnout **během 45 měsíců** od března 2018 do prosince 2021.

Děti Země – Klub za udržitelnou dopravu (dále jen Děti Země) jako účastník předmětného stavebního řízení podávají tímto v zákonné lhůtě do 3. 12. 2015 tento

r o z k l a d

a žádají, aby stavební povolení bylo dle § 152 odst. 5 písm. a) zákona č. 500/2004 Sb. (správní řád) zrušeno a věc vrácena k novému projednání a rozhodnutí. Napadáno je rozhodnutí v celém rozsahu.

Odůvodnění:

1. Žádost o přezkum závazných stanovisek podle § 149 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb.

Podklady pro vydání stavebního povolení tvoří i závazná stanoviska dle § 149 odst. 1 správního řádu a dle § 110 odst. 2 písm. d) stavebního zákona. Děti Země proto dle § 149 odst. 4 správního řádu žádají MD, aby zajistilo **přezkum zákonosti VŠECH vydaných závazných stanovisek** ve spisu příslušnými nadřízenými orgány, přičemž z opatrnosti uvádějí pojem „všech“, neboť z rozhodnutí není zřejmé, jaký podklad je závazným stanoviskem a jaký ne.

Děti Země **určitě** žádají o přezkum zákonosti vydání 2 závazných stanovisek těchto správních orgánů:

- 1) závazné stanovisko Humpolec ze dne 31. 1. 2013, č.j. ŽP/747/13/Št s.z. 437/2012 (souhlas dle § 14 odst. 2 lesního zákona se zásahem do 50 metrů od okraje lesa se 4 podmínkami)
- 2) závazné stanovisko KHS Kraje Vysočina ze dne 25. 2. 2013, zn. KHSV/25246/2013/JI/HOK/Sme (obsahuje 7 podmínek na ochranu před nadlimitním hlukem)

Pokud nadřízené orgány zjistí, že závazná stanoviska k povolení záměru byla vydána v rozporu s § 3 a § 50 odst. 4 správního řádu, pak Děti Země navrhnou, aby byla dle § 149 odst. 4 správního řádu změněna nebo dle § 149 odst. 5 správního řádu v rámci přezkumných řízení zrušena.

1.1. K zákonnosti závazného stanoviska dle § 14 odst. 2 lesního zákona

V napadeném stavebním povolení jsou pod **podmínkou č. 38** uloženy čtyři podmínky na ochranu okraje lesa v pásmu šířky 50 metrů. Nicméně Děti Země se domnívají, že takto zajištěná ochrana není důsledná.

Děti Země proto požadují, aby příslušný krajský úřad napadené závazné stanovisko **dle § 149 odst. 4 správního řádu změnil** tak, že bude upraveno podle níže uvedených návrhů. Tím bude zaručeno, že okraj lesa bude skutečně ochráněn od stavební činnosti, neboť je velmi citlivý na znečištěné ovzduší a na mechanická poškození.

Návrh na ZMĚNU podmínky č. 1 závazného stanoviska:

„Na pozemcích v pásmu do 50 metrů od okraje lesa je nutné výkopové práce provádět s maximální šetrností ke kořenovému systému stromů, aby nedošlo k jeho narušení. Ve zvláště exponovaných místech provést např. ruční výkop, případné odřené stromy budou bezodkladně (nejpozději do konce pracovní směny) ošetřeny fungicidním přípravkem, případné řezy kořenů o průměru nad 5 cm musí být začištěny a ošetřeny přípravkem s fungicidním účinkem.“

Návrh na uložení nové podmínky č. 5:

„Stavba bude realizována tak, jak je zakresleno v podrobné situaci stavby, která je součástí žádosti.“

Návrh na uložení nové podmínky č. 6:

„Na pozemcích v pásmu do 50 metrů od okraje lesa je investor povinen provést na svůj náklad nezbytně nutná opatření, kterými bude stavba zabezpečena před škodami způsobenými zejména sesuvem půdy, pádáním kamenů, pádem stromů nebo jejich částí.“

Návrh na uložení nové podmínky č. 7:

„Na pozemcích v pásmu do 50 metrů od okraje lesa nesmí při žádné činnosti strojů a ani osob dojít k poškození a znečištění okraje porostů a lesních pozemků nebezpečnými látkami.“

Návrh na uložení nové podmínky č. 8:

„Na pozemcích v pásmu do 50 metrů od okraje lesa nesmějí být povoleny žádné pojezdové komunikace a ani parkovací plochy pro stavební stroje a dopravní prostředky.“

1.2. K zákonnosti závazného stanoviska KHS na ochranu veřejného zdraví

V napadeném stavebním povolení jsou pod **podmínkou č. 34** uloženo sedm podmínek na ochranu veřejného zdraví, resp. splnit limity hluku (funkčnost a vlastnosti stavby budou ověřeny ve zkušebním provozu a v rámci něho budou provedeny měření intenzit hluku, a to zejména s ohledem na blízkost domu Jiřice č. p. 103).

Děti Země považují za nesprávné a v rozporu se základním účelem zákona o ochraně veřejného zdraví, aby před vydáním stavebního povolení **nebylo jednoznačné, kde se budou nacházet zařízení staveniště a zda na nich budou pracovat stroje či zařízení, které budou produkovat škodlivé emise a škodlivé intenzity hluku.**

Tyto skutečnosti je podle Děti Země nutné znát, aby bylo zřejmé, že stavební činností nedochází k porušování limitů a pokud ano, tak zda jsou učiněna veškerá eliminační opatření, která musejí být technicky i časově reálná.

Je proto nelogické, aby v napadeném závazném stanovisku nebyly uloženy podmínky, které se vztahují **k zařízení staveniště**, kde mohou pracovat hlučné stroje a zařízení, tzn. z předložené DSP a z hlukové studie

není jednoznačně zřejmé, zda a v jakém množství bude možné použít mobilní drtiče stavebního odpadu, mobilní betonárku apod., anebo zda bude moci použít hlučnější stroje.

Nelze proto přijmout postup ŘSD ČR, že tyto základní informace budou zřejmé až po vydání napadeného stavebního povolení. Splnění hlukových limitů by se tak nesprávně řešilo bez účastníků stavebního řízení, což je nepřijatelné, zvláště když se nebudou moci vyjádřit k nové hlukové studii, na základě které se budou v novém závazném stanovisku KHS ukládat nové podmínky k ochraně veřejných zájmů.

Naopak je nezbytné, aby v hlukové studii jako podkladu pro vydání stavebního prostředí byly simulovány různé modelové varianty, z nichž mj. z plošného hlediska vyplyne, do jakých míst (kam) budou zasahovat různé modelové intenzity hluku (zejména ve vztahu k **obyvatelům obce Jiřice**, kdy její zástupce ve svých námitkách předložil řadu argumentů o riziku zvýšených hladin hluku). Tímto způsobem tak může dojít k určení ploch, kde je buď zcela či jen částečně nežádoucí, aby na nich pracovaly významné zdroje hluku, příp. i škodlivých emisí.

Dále Děti Země mezi podmínkami závazného stanoviska, zejm. č. 1 a č. 3, **postrádají konkrétní údaj o max. délce zkušebního provozu**, který by omezil jeho dobu, aby příp. realizace potřebných protihlukových opatření neprobíhala „neúměrně dlouho“ na úkor obyvatel obce Jiřice, zejm. osob v domě č. p. 103. Takový údaj, např. 1 rok, v závazném stanovisku KHS **chybí**, takže bez něho bude jen na časové a věcné libovůli žadatele, kdy a jak zajistí příp. podlimitní intenzity hluku. Tento postup je ale nepřijatelný.

Děti Země proto požadují, aby Ministerstvo zdravotnictví napadené závazné stanovisko KHS **dle § 149 odst. 5 správního řádu zrušilo** a uložilo žadateli pro vydání nového závazného stanoviska KHS vypracovat novou hlukovou studii, která na základě 2-3 modelových situací vytipuje místa s přípustnými liniemi limitu hluku. Dále by měl žadatel zpracovatelům této studie navrhnout několik míst, kde by chtěl umístit zařízení staveniště, která musejí být známá již před vydáním stavebního povolení. KHS pak až na základě této nové hlukové studie vydá ke stavebnímu řízení nové závazné stanovisko. Jedině tak bude možné posoudit, že umístění zařízení staveniště a použití „škodlivějších“ strojů nebude v rozporu s veřejnými zájmy.

Současně by ministerstvo mělo ve svém zrušujícím rozhodnutí **zavázat KHS k tomu, aby v podmínkách nového závazného stanoviska časově omezila délku zkušebního provozu**, která by tak efektivněji přinutila žadatele řešit příp. nadlimitní hluk.

2. K otázce škodlivého zásahu do biotopů zvláště chráněných živočichů

Děti Země ve svých námitkách ze dne 7. 7. 2015 pod bodem 1.5. zaslaly níže uvedený požadavek, který by podle nich měl být splněn ještě **PŘED** vydáním stavebního povolení: „*Ke stavebnímu řízení předložit aktuální přírodovědný průzkum... s návrhem na realizaci eliminačních a kompenzačních opatření, neboť násypy a zářezy bývají často biotopy zvláště chráněných druhů organismů a dle § 56 zákona č. 114/1992 Sb. a ustálené judikatury je v případě zjištění škodlivého zásahu (kterým je i povolování staveb) do těchto biotopů nezbytné získat výjimku z cit. zákona (tzn. před vydáním stavebního povolení je nutné provést aktuální průzkumy, zvláště pokud jde o záměr, který byl realizovaný před mnoha lety, takže lze očekávat, že některé jeho části se mohly stát cennými lokalitami – důkazem jsou opakovaná tvrzení krajských úřadů a MŽP v rozhodnutích o výjimce dle § 56 zákona č. 114/1992 Sb., že svahy a zářezy nových silnic a dálnic jsou velmi vhodným místem pro kompenzační opatření: např. v řízeních pro dálnici D0805, silnici R4901 či úseky silnice R5204 až R5206 či R55 Rohatec – Napajedla).*“

Dále Děti Země k této věci ještě uvedly následující:

- MěÚ Humpolec, odbor ŽP a PP ve svém vyjádření ze dne 28. 6. 2013, č.j. ŽP/9517/13/Kc/73/2013 mj. uvádí, že ŘSD ČR by mělo před zahájením stavby zajistit přemístění zvláště chráněných druhů živočichů,
- KÚ Kraje Vysočina ve svém vyjádření ze dne 4. 1. 2013, č.j. KUJI 82548/2012 OZP 60/2012/Vac mj. uvádí, že při rozšíření dálnice dojde k zásahům do násypů a zářezů, tj. do míst, které často fungují jako biotopy či migrační koridory řady druhů živočichů, včetně zvláště chráněných druhů.

Jelikož ovšem nebyl před zahájením stavebního řízení či aspoň během něho do příp. vydání napadeného stavebního povolení proveden aktuální přírodovědný průzkum, nelze ve smyslu § 3 a § 50 odst. 3 správního řádu tvrdit, že výstavbou ke škodlivému zásahu nedojde.

MD tomuto požadavku na str. 17 napadeného rozhodnutí uvádí, že existují migrační studie, které identifikovaly nutnost výstavby 4 ekoduktů, jejichž schvalování bude probíhat samostatně. MD dále uvádí, že pro ochranu živočichů a rostlin bylo v **podmínce č. 21** napadeného rozhodnutí uloženo, aby ŘSD ČR stanovilo tzv. ekodozor, který bude provádět **průběžný monitoring výstavby záměru** z hlediska zájmů zákona č. 114/1992 Sb. **Před zahájením zemních prací tak nedojde k žádným průzkumům.**

Děti Země považují tento způsob vyřízení jejich námitky na doplnění spisu o závažný podklad na ochranu biotopů zvláště chráněných druhů organismů ve smyslu § 3, § 2 odst. 4 a § 68 odst. 3 správního řádu **jednak za nesprávný a jednak mimoběžný**. Podmínka č. 21 totiž vůbec nezohledňuje návrh Děti Země provést průzkumné ekologické práce a příp. vést řízení o výjimce před vydáním napadeného stavebního povolení. Řízení o výjimce přitom patří mezi **návrhová řízení**, takže bez podání žádosti investorem nelze řízení o výjimce dle § 56 zákona č. 114/1992 Sb. nijak zahájit.

Pokud ŘSD ČR nevypracovalo aktuální přírodovědné průzkumy, které by dokazovaly, že k žádnému zásahu (ani škodlivému) do cenných biotopů zvláště chráněných druhů organismů nemůže předmětnou stavbou dojít, pak jde z jeho strany o nesprávný postup, který by MD nemělo akceptovat. Krajské úřady jen stěží mohly ve smyslu § 3 správního řádu objektivně rozhodnout, zda řízení o výjimce proběhnout má či nikoliv, pokud ŘSD ČR nepodalo z opatrnosti žádosti o zahájení tohoto řízení a v příloze nepředložilo přírodovědnou studii s biologickým hodnocením.

Přitom Děti Země byly v řadě řízení o výjimkách opakovaně krajskými úřady po celé ČR ubezpečovány, že **násypy a zářezy dálnic se většinou postupně stávají oblíbenými biotopy zvláště chráněných druhů živočichů**, zejména plazů či ptáků. Je tedy paradoxní, pokud by krajský úřad bez potřebné odborné aktuální studie tvrdil, že zahájení řízení o výjimce nepožaduje.

MD tak mylně tvrdí, že návrhu Děti Země bylo **údajně vyhověno podmínkou č. 21** napadeného rozhodnutí. Toto tvrzení je nepravdivé, neboť se zabývá jen situací **během realizace záměru** (provádění zemních a stavebních prací), nikoliv stavem **před zahájením zemních prací** či dokonce správně dle zákona ještě před povolením škodlivého zásahu, tj. před vydáním stavebního povolení.

Děti Země upozorňují, že popsany nezákonný a nepřezkoumatelný postup použilo MD již při vydání stavebního povolení pro část silnice R4901 Hulín – Fryšták (pozn.: v rámci přerušového stavebního řízení musí ŘSD ČR aktuálně řešit získání výjimky ke škodlivému zásahu do biotopu křečka polního, přestože na výskyt těchto biotopů spolky opakovaně upozorňovaly).

Městský soud v Praze mj. svým rozsudkem ze dne **14. 12. 2011, č.j. 10A 149/2010 – 74-80** žalované rozhodnutí ministra dopravy s potvrzením stavebního povolení pro část silnice R4901 zrušil a vrátil věc k novému rozhodnutí na MD, neboť uznal mj. tyto dva podobné žalobní body Děti Země:

- a) **Pokud Děti Země navrhovaly, aby na PHS byly popínavé rostliny, pak bylo povinností MD tento návrh dle správního řádu řádně vyřídit, nikoliv chybně tvrdit, že byl splněn podmínkou č. 44 stavebního povolení.**
- b) **Pokud Děti Země upozornily, že mezi poklady stavebního řízení chybí pravomocná výjimka dle § 56 zákona č. 114/1992 Sb. ke škodlivému zásahu do biotopů zvláště chráněných druhů organismů, pak bylo povinností MD uložit žadateli si ji opatřit.**

Napadené stavební povolení je tak vydáno v rozporu se zákonem, neboť dle § 3, § 2 odst. 4 a § 68 odst. 3 správního řádu ve vztahu k § 56 zákona č. 114/1992 Sb. nedošlo k doložitelnému a přesvědčivému zjištění,

že povolovaným záměrem skutečně nedojde ke škodlivému zásahu do biotopů zvláště chráněných druhů organismů (zejména živočichů) na svazích a násypch dotčeného úseku dálnice D1.

PŘED vydáním stavebního povolení totiž nebyl proveden aktuální přírodovědný průzkum, který by identifikoval, zda se na území dotčeného zemními a stavebními pracemi nenacházejí tyto biotopy, jakých chráněných druhů organismů a zda nedochází ke škodlivému zásahu. Tím by se jako předběžná otázka vyřešilo, zda je nutné vést řízení dle § 56 zákona č. 114/1992 Sb., takže stavební řízení by bylo nutné přerušit do vydání pravomocné výjimky. Přitom takový průzkum mohl být proveden během zjišťovacího řízení dle zákona č. 100/2010 Sb., což Děti Země považují za nezákonný postup.

Uložená podmínky č. 21 napadeného rozhodnutí se námitkou Děti Země ve věci škodlivého zásahu do biotopů nijak nezabývá, neboť řeší období během realizace záměru, nikoliv období před zahájením zemních prací, resp. logicky před vydáním stavebního povolení. Tvrzení MD o splnění předmětného požadavku Děti Země je tak mylný a mimoběžný.

3. K absenci stanoviska EIA, příp. závěrů zjišťovacího řízení pro modernizaci dálnice D1

Děti Země ve svých námitkách ze dne 7. 7. 2015 upozornily, že mezi podklady žádosti by mělo být stanovisko EIA, které je dle § 10 odst. 4 zákona č. 100/2001 Sb. podkladem pro všechna navazující správní řízení. Povinností správních orgánů je pak jeho relevantní podmínky zahrnout do správního rozhodnutí a současně odůvodnit, proč zbývající podmínky zahrnuty nebyly.

Dále Děti Země připomněly, že v příloze č. 1 k zákonu č. 100/2001 Sb. je v kategorii I pod bodem 9.3 jako jeden z typů záměrů, který podléhá povinnému posuzování, uvedeno i „rozšiřování... dálnic a rychlostních silnic“. Pro povolení rozšíření dálnice D1 o 1,5 metru tak mělo být vydáno souhlasné stanovisko EIA, příp. aspoň závěry zjišťovacího řízení (pozn.: pro rozšíření dálnice D1 na 6 pruhů pod názvem „Dálnice D1 – Mirošovice - Kývalka, zkapacitnění“ vydalo MŽP souhlasné stanovisko EIA ze dne 19. 3. 2010, č.j. 10217/ENV/10).

MD požadavek Děti Země, aby ve spise bylo buď stanovisko EIA pro předmětnou modernizaci dálnice D1 (rozšíření o 1,5 metru) nebo aspoň závěry zjišťovacího řízení zamítlo.

MD se ve svém odůvodnění opřelo o tyto hlavní argumenty:

- 1) Z vyjádření MŽP ze dne 4. 10. 2011, zn.: 73085/ENV/11 vyplývá, že záměr modernizace dálnice D1 v úseku Mirošovice – Kývalka v podobě rozšíření krajnice o 1, 5 metru nepodléhá posouzení vlivů na životní prostředí, pokud nedojde ke zvýšení jízdních pruhů (na šest) a pokud budou vyloučeny významné vlivy na předmět ochrany ptačích oblastí (PO) a evropsky významných lokalit (EVL).
- 2) Záměr obě podmínky MŽP splňuje, takže není nutné vést zjišťovací řízení a ani proces EIA s vydáním stanoviska EIA, neboť k rozšíření krajnice dálnice dochází jen v úsecích, kde je nyní šířka jízdního pásu menší než 11,5 metru – nedojde tak ke zvýšení dopravní kapacity dálnice. Současně příslušné orgány ochrany přírody nepotvrdily významné vlivy na PO a EVL.
- 3) Souhlasné stanovisko EIA ze dne 19. 3. 2010, č.j. 10217/ENV/10 pro záměr „Dálnice D1 – Mirošovice - Kývalka, zkapacitnění“ není podkladem pro povolovaný záměr modernizace dálnice D1.

Děti Země s tímto postupem MŽP i s názorem MD nesouhlasí a svůj názor opírají o níže uvedené důvody.

Podle ust. § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 100/2001 Sb. jsou předmětem posuzování záměry uvedené v příloze č. 1 v kategorii I a změny těchto záměrů, pokud změna záměru vlastní kapacitou nebo **rozsahem** dosáhne příslušné limitní hodnoty. Tyto záměry a změny záměrů podléhají posuzování vždy. Podle písm. b) citovaného ust. jsou dále předmětem posuzování změny záměru uvedeného v příloze č. 1 v kategorii I, pokud má být významně **zvýšena jeho kapacita a rozsah** nebo pokud se významně mění jeho technologie, řízení provozu nebo způsob užívání a nejedná-li se o změny podle písmene a). Tyto změny záměrů podléhají posuzování jen na základě požadavku v závěrech zjišťovacího řízení.

Předmětná stavba je zcela nepochybně „**rozšířením**“ dálnice D1, jak mj. dokládá str. 2 napadeného stavebního povolení: „*Současně bude provedeno její rozšíření tak, aby v základním příčném uspořádání byla šířka každého jízdního pásu min. 11,5 m.*“ Je tedy podle názoru Děti Země zřejmé, že stavba měla být posouzena z hlediska vlivů na životní prostředí, přinejmenším mělo proběhnout zjišťovací řízení.

Podle článku 8 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. 12. 2011 (dále jen směrnice EIA) musejí být v řízení o povolení záměru, který podléhá posuzování, zohledněny výsledky jednání a informace shromážděné podle článků 5, 6 a 7 této směrnice, tzn. i všechny informace o záměru, které jsou v dokumentaci EIA a dále také stanoviska dotčených orgánů a připomínky dotčené veřejnosti).

V letech 2007–2010 byl podle zákona č. 100/2001 Sb. posouzen záměr „**Dálnice D1 – Mirošovice – Kývalka, zkapacitnění**“ s rozšířením D1 na šest pruhů. V tomto úseku se nachází i úsek, jehož se týká napadené stavební povolení. Proces EIA byl ukončen vydáním souhlasného stanoviska EIA ze dne 19. 3. 2010, č.j. 10217/ENV/10.

Je tedy zřejmé, že požadavkům zákona č. 100/2001 Sb. i směrnice EIA může záměr rozšíření dálnice o 1,5 metru vyhovět jedním ze dvou těchto způsobů:

- 1) **novým posouzením záměru rozšířit dálnici D1 o 1,5 metru v úseku Mirošovice – Kývalka** jako záměru podle bodu 9.3 přílohy č. 1 zákona č. 100/2001 Sb., kategorie I, a tedy dle § 4 odst. 1 písm. a) tohoto zákona (proběhlo by celé posouzení vlivů na životní prostředí a vydalo by se stanovisko EIA), nebo
- 2) **využitím souhlasného stanoviska EIA ze dne 19. 3. 2010 pro rozšíření dálnice D1 na šest pruhů** (a dalších podkladů z tohoto procesu EIA), což ovšem předpokládá pečlivé prověření, do jaké míry je rozšíření D1 o 1,5 metru rozdílné a jaký má tato skutečnost vliv na životní prostředí a přírodu.

Před vydáním stavebního povolení však nedošlo k žádnému z výše uvedených postupů. Ve spise není jak souhlasné stanovisko EIA ze dne 19. 3. 2010, č.j. 10217/ENV/10 s rozšířením D1 na šest pruhů, ani další podklady. **MD tak nepostupovalo dle § 10 odst. 4 zákona č. 100/2001 Sb. ve vztahu k tomuto stanovisku EIA.** V napadeném stavebním povolení tedy nejsou jednak zahrnuty relevantní podmínky tohoto souhlasného stanoviska ze dne 19. 3. 2010 a jednak chybějí důvody, proč jiné jeho podmínky zahrnuty nebyly.

Napadené stavební povolení je tak vydáno v rozporu se zákonem, neboť nedošlo k posouzení předloženého záměru na životní prostředí, příp. nebyly mezi jeho podmínky uloženy žádné relevantní podmínky ze stanoviska EIA ze dne 19. 3. 2010 pro rozšíření dálnice D1 na šest pruhů. Přitom se jedná o záměr, který spadá pod bod 9.3 přílohy č. 1 zákona č. 100/2001 Sb., kategorie I.

4. K absenci územního rozhodnutí pro modernizaci dálnice D1

Děti Země ve svých námitkách ze dne 7. 7. 2015 upozornily, že mezi podklady žádosti by mělo být územní rozhodnutí, neboť **záměrem dojde ke změně plochy** (zvýší se zábor půdy). Nejde tak o stavební úpravu, která by územní rozhodnutí nevyžadovala, neboť dochází ke změně šířky a tím i půdorysu stavby dálnice D1. A k doložení splnění podmínek tohoto územního rozhodnutí by pak bylo nutné vydat **závažné stanovisko dle § 15 odst. 2 stavebního zákona**, které by bylo obligatorní součástí žádosti o vydání stavebního povolení.

MD požadavek Děti Země, aby do spisu bylo přiloženo **územní rozhodnutí pro předmětnou modernizaci dálnice D1 zamítlo**. MD současně zamítlo do spisu přiložit **závažné stanovisko dle § 15 odst. 2 stavebního zákona, neboť ve spise má vyjádření příslušného stavebního úřadu, tj. MěÚ Humpolec ze dne 18. 7. 2013, č.j. STAV/12582/13/Za s.z. Ob/364/2013, že povolovaná modernizace je v souladu se záměry územního plánování.**

MD se ve svém odůvodnění opřelo o tyto hlavní argumenty:

- 1) Záměr k vydání stavebního povolení územní rozhodnutí nepotřebuje, neboť jde o **změnu dokončené stavby**, pro kterou se územní rozhodnutí nevydává.

- 2) Záměr k vydání stavebního povolení závazné stanovisko dle § 15 odst. 2 stavebního zákona nepotřebuje, neboť příslušný **stavební úřad** MěÚ Humpolec dne 18. 7. 2013 vydal **vyjádření dle § 15 odst. 2 stavebního zákona**, že záměr je v souladu se záměry územního plánování.
- 3) Dále MD odkazuje na zákon č. 13/1997 Sb., podle kterého je **dálniční těleso**, které je ohraničené patami náspů nebo hranami zářezů, **součástí dálnice**. Povolovaným záměrem tedy **dojde jen k úpravě dálničního tělesa**, takže **nedochází k dalšímu záboru půdy nebo ke změně šířky nebo půdorysu dálnice D1.**

Děti Země s tímto právním názorem MD **nesouhlasí**, neboť je nezákonný a nepřezkoumatelný pro nedostatek přesvědčivých a doložitelných důvodů, přičemž tento svůj názor opírají o níže uvedené důvody.

Podle § 76 odst. 1 stavebního zákona (ve znění k podání žádosti o vydání stavebního povolení dne 27. 2. 2015) lze umísťovat stavby nebo zařízení, jejich změny, měnit jejich vliv na využití území, měnit využití území a chránit důležité zájmy v území **jen na základě územního rozhodnutí nebo územního souhlasu**. Z žádného ustanovení stavebního zákona nevyplývá, že by předmětnou stavbu bylo možné umístit bez vydání územního rozhodnutí (viz také § 79 odst. 2 a odst. 6 stavebního zákona), i kdyby šlo o změnu dokončené stavby.

Podle § 2 odst. 3 stavebního zákona se stavbou se rozumí všechna stavební díla, která vznikají stavební nebo montážní technologií, **bez zřetele na jejich stavebně technické provedení**, použité stavební výrobky, materiály a konstrukce, na účel využití a dobu trvání. Podle § 2 odst. 4 stavebního zákona, pokud se v tomto zákoně používá pojmu stavba, rozumí se tím i její část nebo **změna dokončené stavby**. Je pak tedy logické, že **územní rozhodnutí mělo být vydáno v každém případě**, tzn. i v případě změny dokončené stavby.

Stavební zákon pak za „změnu dokončené stavby“ považuje dle § 2 odst. 5 cit. zákona **NÁSTAVBU, PŘÍSTAVBU a STAVEBNÍ ÚPRAVY** (u nich se zachovává vnější půdorysné i výškové ohraničení stavby).

Vzhledem k půdorysnému **rozšíření dálnice D1 o 1,5 metru** (tzn. na jedné straně vozovky se dle ČSN 73 6101 krajnice z normovaných 2,5 metru rozšíří na nadstandardních 3,25 metru, přičemž krajnice tvoří součást vozovky a dálničního tělesa) se přitom **nemůže jednat** o **STAVEBNÍ ÚPRAVU dle § 2 odst. 5 písm. c) stavebního zákona**, která by toto územní rozhodnutí nevyžadovala (viz rozsudek NSS ze dne **17. 2. 2012, č.j. 5 As 13/2011-97**). Nemůže se tak uplatnit ani výjimka z povinnosti územní rozhodnutí podle § 79 odst. 6 stavebního zákona vydat.

Pokud tedy mělo být vydáno územní rozhodnutí, což se nestalo, pak logicky **muselo být následně vydáno i závazné stanovisko dle § 15 odst. 2 stavebního zákona ve smyslu § 149 správního řádu**, kterým se ověřuje splnění podmínek tohoto územního rozhodnutí. Toto **závazné stanovisko ve spise chybí**. Vydání pouhého vyjádření obecního stavebního úřadu dle § 15 odst. 2 stavebního zákona je tak chybné.

To, že souhlas obecního stavebního úřadu podle § 15 odst. 2 stavebního zákona je závazným stanoviskem ve smyslu § 149 správního řádu, potvrzují rozsudky Městského soudu v Praze ze dne **14. 12. 2011, č.j. 10A 149/2010 – 74-80** (povolení silnice R4901) a Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne **24. 10. 2012, č.j. 15A 29/2010 – 188** (povolení dálnice D8-0805), přičemž MD oba rozsudky má.

Napadené rozhodnutí je tak vydáno v rozporu se zákonem, neboť ve spise **chybí územní rozhodnutí**. Záměr totiž nepředstavuje dle § 2 odst. 5 písm. c) stavebního zákona stavební úpravu, pro kterou se dle § 79 odst. 6 stavebního zákona územní rozhodnutí či územní souhlas nevydává. V návaznosti na tuto skutečnost je další závažnou vadou napadeného rozhodnutí to, že **chybí i závazné stanovisko dle § 15 odst. 2 stavebního zákona**, jehož zákonnost by bylo možné dle § 149 odst. 4 správního řádu v rámci rozkladového řízení přezkoumat.

5. Ke zvolené metodě modernizace dálnice D1

Děti Země se ve svých námitkách ze dne 7. 7. 2015 v bodě č. 2 také vyjádřily ke zvolené metodě modernizace dálnice D1, kterou považují za nevhodnou, neboť je nejen časově i finančně náročná, ale také intenzivněji zasahuje do životního prostředí a přírody v území, které je automobilovým provozem značně dotčené. Děti Země proto upozornily, že existuje rychlejší a levnější metoda, kterou může být **tzv. fragmentace povrchu tělesa dálnice D1 s rozšířením vozovky směrem do dělicího pruhu**. Náklady by se tak mohly snížit cca na třetinu a doba stavebních prací by mohla být o polovinu kratší. **Vybraná metoda má přitom stát asi 22 mld. Kč a práce mají probíhat více než 7 let**, takže vlivy na životní prostředí mohou být zbytečně vyšší a časově delší.

MD k bodu č. 2 námitek Děti Země uvádí, že se k němu nemůže vyjadřovat, neboť musí respektovat žádost ŘSD ČR, které si zvolenou metodu (technické řešení) modernizace zvolilo.

Děti Země tedy z opatnosti pro ministra dopravy podrobněji uvádějí alternativní způsob zlepšení povrchu dálnice D1 její **rekonstrukcí**, která by mohla úspěšně **nahradit** ŘSD ČR časově a finančně vybranou náročnou **metodu kompletní výměny povrchů**. Metodou ŘSD ČR má po 7 letech za cenu 22 mld. Kč dojít k rozšíření dálnice D1 o 1,5 metru na jejích okrajích a ke zbourání velkého množství ze 40 dálničních nadjezdů, které ještě nedosáhly ani poloviny své životnosti. Výsledkem tak bude jen **nový povrch a nová svodidla**. Rozšíření dálnice D1 o třetí pruh se plánuje nejdříve za 40-50 let, kdy budou nové nadjezdy již opět v polovině své životnosti.

Mezi odbornou veřejností je při tom známo, že oprava dálnice D1 by se dala provést **rychleji a levněji s použitím metody fragmentace povrchu vozovky a s jejím rozšířením směrem do dělicího pruhu dálnice**. Náklady na rekonstrukci dálnice D1 by se tak mohly snížit z 22 mld. Kč na cca 8 mld. Kč. Navíc by se až o polovinu, tzn. na cca 3,5 roku, mohla zkrátit doba provádění stavebních prací a tím i dopravních omezení.

MD přitom od ledna 2013 disponuje stanoviskem skupinou odborníků pod vedením Jiřího Petráka, z něhož vyplývá, že dálnice D1 byla projektována způsobem, který po dožití jejích povrchů předpokládal opravu betonových vozovek překrytím novými asfaltovými vrstvami. Tento způsob opravy může být **až 3x rychlejší a až 3x levnější** a při dobré kontrole kvality díky navýšení tloušťky vozovky zajišťuje její dlouhodobou životnost a umožňuje zavedení optimálního systému hospodaření s vozovkami.

Přitom dálnice D1 nejeví žádné významné poruchy podloží. Pokud někde tyto poruchy jsou, nic nebrání tomu, aby se tato místa lokálně opravila. Příkladem deset let staré opravy překrytím fragmentované betonové vozovky (fragmentací se rozumí rozbití stávající betonové desky na malé kry, cca do jednoho metru čtverečního) je rekonstrukce přivaděče Benešov – Mirošovice, který byl ještě v horším stavu, než je nyní dálnice D1.¹

Výhodou metody fragmentace a následného překrytí asfaltovými vrstvami je dále prakticky neomezená doba životnosti vozovky. Každých 12 až 15 let se na vozovce vymění povrchová vrstva asfaltu (4 cm) a vozovka získá opět požadované vlastnosti.

Metoda fragmentace stávajícího povrchu dálnice D1 v úseku Mirošovice – Kývalka přitom zahrnuje shodné zbývající práce, jako má vybraná metoda ŘSD ČR, což dokládá níže uvedený přehled prací:

- navýšení příčného sklonu na 2,5% a v obloucích
- zlepšení délky vzestupnic a sestupnic
- rozšíření přídatných pruhů u Exitů a odpočívek
- modernizace zádržného systému
- ochrana pevných překážek, pilířů atd.
- telepatické dovybavení dálnice, SOS-DIS
- oplocení dálnice proti průniku živočichů
- ponechání stávajících rozhledů pro zastavení

¹ odkaz na video s aplikací metody fragmentace na úseku Mirošovice – Benešov před 10 lety: <http://youtu.be/MP7IERb4Nu8> a na krátký záběr z téže silnice z března 2011, tj. po 10 letech užívání: <http://youtu.be/JH6lmziNZxg>

- moderní bezpečná svodidla a moderní kolektory pro sítě
- nová podélná kanalizace

Důkazem mohou být i tyto mediální výstupy odborníků:

8. 11. 2011, časopis Silnice a železnice č. 4/2011, autoři: Doc. Ing. Luxemburk František CSc., Ing. Valentin Jan Ph.D. a Ing. Mondschein Petr Ph.D.

<http://www.silnice-zeleznice.cz/clanek/rekonstrukce-d1-z-jineho-pohledu-duvody-a-rizika-zamysleneho-reseni/>

„Výsledné řešení lze v zásadě považovat za konsensuální hybrid, který s uplatněním nejlepší technické praxe nemá příliš společného... Z našeho pohledu je diskutabilní, jakým způsobem bude technicky rekonstrukce provedena, zda předpokládané rozšíření o 1 m je smysluplné a zda je skutečně v budoucnosti reálná dostavba dalších 2 m budoucího nového odstaveného pruhu. Navržený způsob opravy totiž v tuto chvíli vůbec neřeší kapacitní možnosti dálnice D1. Obecně by mělo být zvažováno takové řešení, které bude technicky i ekonomicky obhajitelné a nepovede k dalšímu diskutabilnímu a mediálně vědnému případu přiměřenosti investovaných veřejných prostředků.“

3. 7. 2012, Hospodářské noviny, rozhovor pana Emila Šlachty, otce dálnice D1:

<http://www.silnice-zeleznice.cz/clanek/rekonstrukce-d1-z-jineho-pohledu-duvody-a-rizika-zamysleneho-reseni/>

*** HN: Ministerstvo dopravy navrhuje opravit dálnici tak, že se kompletně odstraní její povrch. Je to podle vás správné?**

Takhle se to dělá jen výjimečně, že by se vykopal ten cementobeton úplně. Jen když je úplně špatný podklad silnice. Chci tím říct, že není potřeba cementobeton z povrchu odstraňovat, že by byl sám o sobě špatný.

*** HN: Čili je zbytečné odstraňovat nerovný povrch dálnice?**

V Německu po válce řešili stejné problémy. Dělalí to ale tak, že povrch staré dálnice rozbili na kusy, aby se spáry neprokopírovaly, když na ni pak položili nový kryt. Jinak ve světě se to obvykle opravuje tak, že se položí nový povrch rovnou na ten starý. To vyžaduje patnáct nebo dvacet centimetrů asfaltového betonu. Existuje také předpjatý beton, kde nemusí být tolik spár.

*** HN: Takže by se D1 mohla opravovat jinak a levněji?**

Šlo by to udělat za výrazně nižší náklady.

*** HN: A když se D1 bude nyní opravovat stejně, jako když jste ji tehdy stavěli, budou tam tedy za 40 let stejné hrboly jako nyní?**

Ty schody na spárách můžou vzniknout i dřív. Rozhodující je, jak navrhnou konstrukci a jaké použijí stavební materiály.

22.–23. 11. 2012, přednáška na akci „Seminár Ivana Poliačka“ v Bratislavě. Autoři Zuzana Formanová, doc. Ing. František Luxemburk, CSc., Ing. Bohuslav Novotný, DrSc.

„Nejzásadnější připomínkou ovšem zůstává to, že navrhované řešení vůbec nepřihlíží ke zkušenostem z opravy vozovky dálnice D1 v úseku Praha – Mirošovice a rychlostní silnice I/3 Mirošovice – Benešov prováděné v letech 1996 – 1999, resp. 2002. Zde bylo využito technologie často užívané v zahraničí, která je založena na principu segmentace breakerem, která se provede po odbroušení degradované povrchové vrstvy betonové desky. Na takto ošetřený povrch se provede buď asfaltová membrána, nebo se položí pružná mezivrstva SAL, na kterou se položí dvouvrstvý asfaltový kryt... Použití technologie osvědčené na prvních kilometrech stejné dálnice by mohlo vést k zásadnímu snížení finanční náročnosti.“

I když výše uvedené názory a skutečnosti mají spíše odborný a ekonomický charakter, mají vliv i při právních postupech a při posuzování vlivů na životní prostředí, tzn. při vydávání stavebních povolení pro modernizaci dálnice D1. Podle § 2 odst. 4 správního řádu (a ve vztahu k § 177 odst. 1 správního řádu) musejí správní orgány při svých postupech dbát o to, aby přijaté řešení bylo v souladu s veřejným zájmem.

Podle § 14 odst. 1 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku ČR a jejím vystupování v právních vztazích musí být majetek státu využíván účelně a hospodárně, přičemž organizační složky státu (jakou je ŘSD ČR) jsou povinny

počínat si tak, aby svým jednáním majetek nepoškozovaly a neodůvodněně nesnižovaly jeho rozsah a hodnotu anebo výnos z tohoto majetku. Je tedy zřejmé, že skutečnosti o zvolené metodě modernizace dálnice D1 nemohou být správními orgány (MD či ministrem dopravy) opomíjeny.

Je pak logické, že by zvolená metoda zlepšení jízdnicích podmínek na dálnici D1 měla být posouzena také z hlediska vlivů na životní prostředí dle zákona č. 100/2001 Sb., neboť se během tohoto procesu mohou za účasti odborné i laické veřejnosti posoudit i různé varianty těchto metod (viz § 5 odst. 4 a § 7 odst. 5 zákona č. 100/2001 Sb.).

Společně s vyhodnocením vlivů takových variant by se měly vyhodnotit i vlivy na obyvatelstvo a sociálně-ekonomické vlivy (viz Příloha č. 4, část D, bod I.1. zákona č. 100/2001 Sb.). Pokud ale k takovému hodnocení dle zákona nedošlo, má tato skutečnost významný vliv i na procesní stránku předmětného stavebního řízení, neboť pak nelze dle § 3 správního řádu tvrdit, že vybraná metoda je v souladu s účelem zákona č. 100/2001 Sb.

6. Porušení § 3 a § 68 odst. 3 správního řádu – nepřezkoumatelnost důvodů o nevypořádání se s návrhem na eliminační opatření na PHS

Děti Země ve svých námitkách ze dne 7. 7. 2015 na str. 3 požadovaly, aby v zájmu snížení vlivu plánovaných PHS na krajinný ráz (pokud údajně není nutné vydat závazné stanovisko dle ust. § 12 zákona č. 114/1992 Sb.) byl do podmínek příp. stavebního povolení zahrnut požadavek na výsadbu zeleně (cit.): „... součástí stavby jsou např. 2 PHS délky 170 metrů a 155 metrů a ty jednoznačně na lokální úrovni (příp. střední) do krajinného rázu zasahují, takže by bylo jednoznačně vhodné tento zásah eliminovat např. výsadbou vhodných dřevin podél těchto PHS (břečťanem na severní straně PHS apod.).“

MD se ovšem k tomuto požadavku Děti Země nijak přezkoumatelně ve smyslu § 3 a § 68 odst. 3 správního řádu nevyjádřilo, ačkoliv základní povinností správních úřadů je se k obsahu námitek účastníků řízení řádně vyjádřit. Jelikož se tak nestalo, došlo k vážnému porušení základního procesního práva Děti Země na pečlivé, přesvědčivé a přezkoumatelné posouzení této žádosti na výsadbu zeleně podél PHS.

Toto zásadní pochybení ovšem nelze zhojit až v odvolacím řízení, neboť by tak byl Dětem Země upřen jediný opravný prostředek, pokud by se způsobem vypořádání nesouhlasily.

K této věci si Děti Země ještě dovolují upozornit, že obdobný problém s ignorováním jejich návrhů se řešil při povolení části silnice R4901, kdy MD a ministr ignorovali podobný požadavek, takže Městský soud v Praze svým rozsudkem ze dne 14. 12. 2011, č.j. 10A 149/2010 – 74-80 tuto námitku jako vážnou vadu žalovaného rozhodnutí uznal a rozhodnutí ministra o potvrzení stavebního povolení zrušil (viz také str. 4 tohoto rozkladu).

RNDr. Miroslav Patrik
vedoucí výboru klubu

Tento dopis byl zaslán e-mailem z adresy dz.brno@ecn.cz a podepsán elektronickým podpisem dle zákona č. 227/2000 Sb. (v souladu např. s § 37 odst. 4 správního řádu, § 37 odst. 2 soudního řádu správního apod.). Kvalifikovaný certifikát sériové číslo 1800232 vydala Certifikační autorita PostSignum Qualified CA 2 (ověření osobních certifikátů na http://www2.postsignum.cz/icz_szng_pcu/certSearch). Doručení této podepsané zprávy potvrďte prosím neprodleně v souladu s § 2 odst. 5 vyhlášky č. 496/2004 Sb., o elektronických podatelkách.